

New สรุปเข้ม

2222

สังคมศึกษา

ใหม่

ตรงตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551

ป.1

 IMAC EDUCATION

สังคมศึกษา ป.1

- สรุปเนื้อหาสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.1
- ฝึกฝนและพัฒนาวิธีคิดอย่างมีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
- แบบฝึกหัดและแบบทดสอบพร้อมเฉลยละเอียด แยกเล่ม สามารถใช้ประเมินผลได้ด้วยตนเอง
- เหมาะสำหรับเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สนามสอบ ตลอดจนเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ภาพจากปก : **สถาบันครอบครัว** มีหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอน
แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เติบโตเป็น
สมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

ปารีชาติ สุขประเสริฐ

New สรุปเข้ม

สังคมศึกษา ป.1

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
ปาริชาติ สุขประเสริฐ.

New สรุปเข้มสังคมศึกษา ป.1.--กรุงเทพฯ : แม็ค, 2553.
160 หน้า.

1. สังคมศึกษา--การศึกษาและการสอน (ประถมศึกษา).
2. สังคมศึกษา--ข้อสอบและเฉลย. I. ชื่อเรื่อง.

372.83

ISBN 978-974-412-746-4

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด
MAC PRESS CO., LTD.

ผู้เขียน : ปาริชาติ สุขประเสริฐ
สงวนลิขสิทธิ์ : มิถุนายน 2553
ราคาจำหน่าย : 70 บาท
การสั่งซื้อ : ส่งธนาคารดีเอสวาย ไปรษณีย์ลาดพร้าว 10310 ในนาม บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด
เลขที่ 9/99 อาคารแม็ค ขอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
☎ : 0-2938-2022-7 FAX : 0-2938-2028
E-mail : macpress@MACeducation.com
www.MACeducation.com
พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีแอนด์เอ็น บั๊ค

(สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนั้นนอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร)

คำนำ

หนังสือ **New สรุปเข้มสังคมศึกษา ป.1** เล่มนี้ นำเสนอเนื้อหาตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย สรุปเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญในแต่ละเรื่อง และแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้พร้อมเฉลยละเอียด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละเรื่องด้วยตนเอง ฝึกทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถใช้ประเมินตนเองในท้ายหน่วยการเรียนรู้ นอกจากนี้มีแบบทดสอบพร้อมเฉลยละเอียดเพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มทักษะในการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้มากยิ่งขึ้นก่อนเข้าสู่สนามสอบจริงและเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือคู่มือชุด New สรุปเข้ม ชุดนี้จะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้สนใจทั่วไปเป็นอย่างดี

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

สารบัญ

● หน่วยการเรียนรู้ 1 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม	1-25
และการดำเนินชีวิตในสังคม	
ครอบครัวของเรา	1
- ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	1
การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	3
- เด็กดีของครอบครัว	3
- บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของครอบครัว	4
- บทบาท หน้าที่ และสิทธิของตนเองในครอบครัว	5
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวตาม	6
วิถีประชาธิปไตย	
โรงเรียนของเรา	6
- บุคคลในโรงเรียน	6
- บทบาทหน้าที่ของตนเองในห้องเรียน	8
- เด็กดีของโรงเรียน	10
- ประชาธิปไตยในห้องเรียนและโรงเรียน	12
- สิทธิของตนเองในโรงเรียน	13
แบบฝึกหัดหน่วยการเรียนรู้ 1	14

● หน่วยการเรียนรู้ 2 เศรษฐศาสตร์ 26-52

สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	26
ทำงานดีมีรายได้	29
- การทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้	29
- การทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	31
ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้	32
- การวางแผนการใช้จ่าย	34
- หลักในการใช้จ่ายที่เหมาะสม	35
- การออม	35
พออยู่ พอกิน	35
การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด	37
แบบฝึกหัดหน่วยการเรียนรู้ 2	39

● หน่วยการเรียนรู้ 3 ประวัติศาสตร์ 53-80

รับรู้เรื่องเวลา	53
- วัน เดือน ปีในปฏิทิน	53
การนับเวลา วันนี้ วันพรุ่งนี้ เมื่อวานนี้	55
เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง	57
เรียนรู้ความเป็นมาของครอบครัว	57
- ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว	58
เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา	62
สัญลักษณ์ของชาติไทย	64

- ธงชาติไทย	64
- เพลงชาติไทย	65
- พระมหากษัตริย์ไทย	66
- เอกลักษณ์ของชาติไทย	68
สถานที่ทางวัฒนธรรมที่สำคัญในท้องถิ่น	68
แบบฝึกหัดหน่วยการเรียนรู้ 3	70
● หน่วยการเรียนรู้ 4 ภูมิศาสตร์	81-107
ทิศที่ควรรู้	81
- ที่ตั้งของบ้าน	82
- ระยะทาง	83
เรียนรู้แผนผัง	83
- แผนผังห้องเรียน	83
สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา	84
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต	86
สภาพอากาศรอบตัวเรา	88
การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา	89
- ผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง	90
การจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมที่บ้านและห้องเรียน	91
แบบฝึกหัดหน่วยการเรียนรู้ 4	93

● หน่วยการเรียนรู้ 5 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 108-136

พุทธประวัติ	108
- ประสูติ	108
- ตรัสรู้	109
- ปรีณิพพาน	110
ประวัติพุทธสาวก	111
- สามเณรบัณฑิต	111
ชาดก	112
- สู่วัฒนสามชาดก : ความกตัญญูทเวทิต่อบิดามารดาเป็นสิ่งประเสริฐ	112
- วัฒนูปถชาดก : ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น	113
ชาวพุทธตัวอย่าง	114
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	114
- พระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม)	115
พระรัตนตรัย	115
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	116
- โอวาท 3	116
- เบญจศีล เบญจธรรม	117

- สังคหวัตถุ 4	117
- มงคล 38	118
- ความกตัญญูกตเวที	118
พุทธศาสนสุภาษิต	119
เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก	120
สติสัมปชัญญะ	121
สมาธิ	121
การสวดมนต์และการแผ่เมตตา	122
- การสวดมนต์	122
- การแผ่เมตตา	123
การไปวัด	124
การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	125
วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	126
แบบฝึกหัดหน่วยการเรียนรู้ 5	128
แบบทดสอบชุดที่ 1	137
แบบทดสอบชุดที่ 2	145

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิต ในสังคม

ครอบครัวของเรา

บ้านคือที่อยู่อาศัยของคน คนที่อยู่ร่วมกันหลายๆ คนในบ้าน รวมเรียกว่า
ครอบครัว

ครอบครัวมีสมาชิกที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก บางครอบครัวอาจมี
ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา อาศัยอยู่ด้วย ทุกคนในครอบครัวมีความรักใคร่
ปรองดองกัน และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว

ครอบครัวมีสมาชิกหลายคน แต่ละคนก็มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

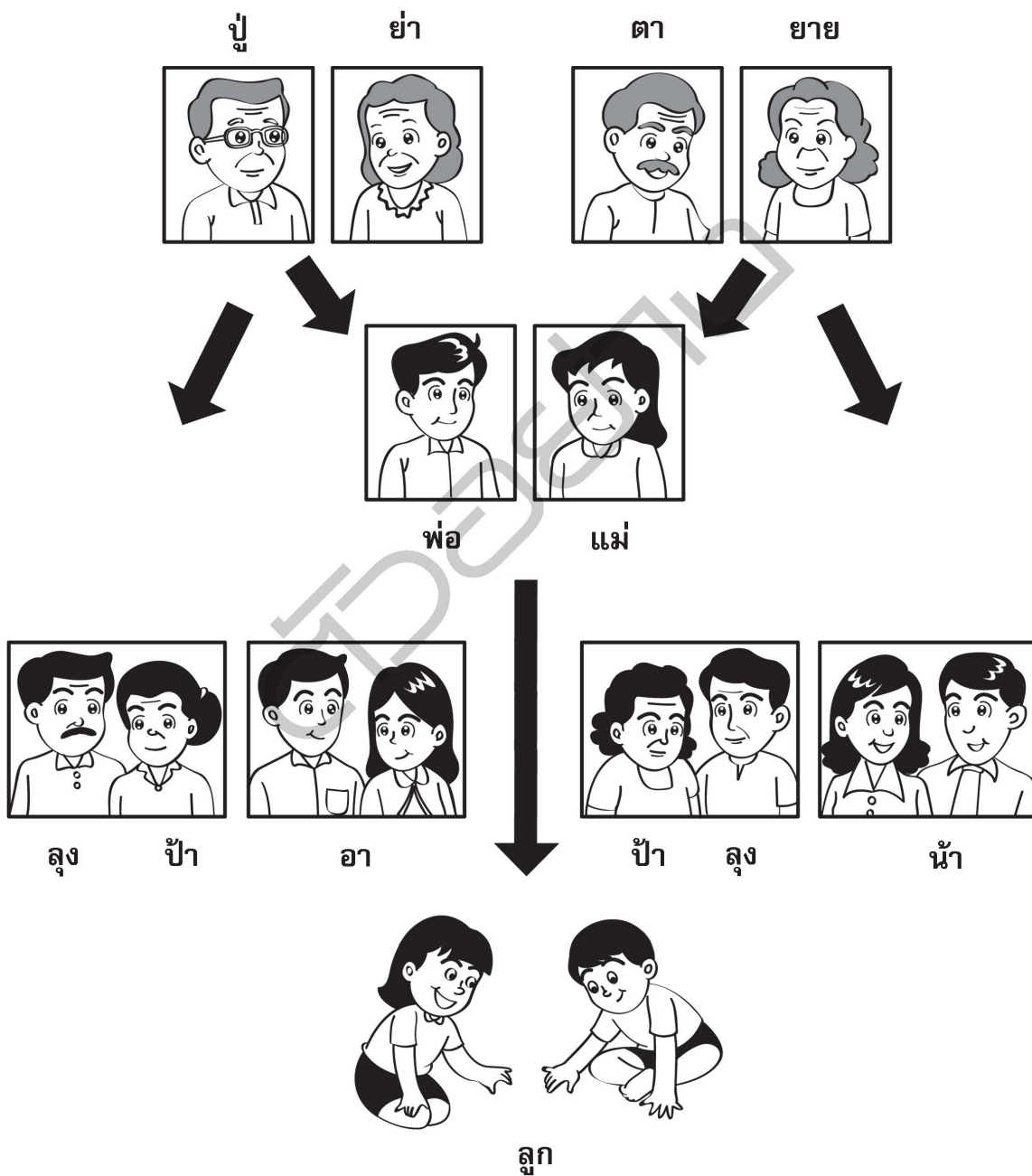
- ปู่ คือ พ่อของพ่อ
- ย่า คือ แม่ของพ่อ
- ตา คือ พ่อของแม่
- ยาย คือ แม่ของแม่
- ลุง คือ พี่ชายของพ่อหรือแม่
- ป้า คือ พี่สาวของพ่อหรือแม่

น้า คือ น้องชายหรือน้องสาวของแม่

อา คือ น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ

ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา คือญาติของเรา

การเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว

ครอบครัวของเราจะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขนั้น สมาชิกทุกคนในครอบครัว ต้องปฏิบัติตน ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดด้วยความเต็มใจ
2. มีน้ำใจช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว
3. ให้อภัยซึ่งกันและกัน เมื่อทำผิดควรขอโทษเพื่อแสดงความรู้สึกผิด
4. ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยและรู้จักเก็บเงินไว้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น
5. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่เอาแต่ใจตนเองหรือคิดว่าตนเป็นฝ่ายถูกเสมอ

6. พุดจากันด้วยถ้อยคำที่สุภาพ อ่อนหวาน

เด็กดีของครอบครัว

เราเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เราสามารถปฏิบัติตนเป็นเด็กดีของครอบครัวได้ด้วยการ

คุณยายเล่านิทาน
ให้พวกเราฟังหน่อยค่ะ

เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่
ไม่เป็นเด็กดื้อ

พุดจาไพเราะอ่อนหวาน

เมื่อผู้ใหญ่ให้ของ เราไหว้ขอบคุณ

พ่อแม่กลับจากทำงาน หาน้ำให้ท่านดื่ม

นอกจากปฏิบัติตัวเป็นเด็กที่ดีแล้ว เราก็ควรจะต้องรู้จักช่วยเหลือตนเอง โดยเฉพาะในวันที่ไปโรงเรียน ด้วยการตื่นนอนแต่เช้า เก็บที่นอน พับผ้าห่ม ล้างหน้า อาบน้ำ แต่งตัว และรับประทานอาหารเอง

การที่เราสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องให้ใครช่วยเหลือ เราจะรู้สึกภูมิใจที่สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ นอกจากนั้นยังเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ได้อีกด้วย ถ้าเราฝึกจนเป็นนิสัยจะทำให้เราเป็นคนดี มีคุณค่า คนอื่นๆ ก็จะยกย่องว่าเรามีความสามารถ และมีความรับผิดชอบ

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของครอบครัว

เมื่อเราอยู่รวมกันเป็นครอบครัว ทุกคนในครอบครัวต่างก็มีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของครอบครัว เช่น

พ่อ เป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่ทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงดูสมาชิก และให้ความรักความเอื้ออาทรแก่ทุกคนในครอบครัว

แม่ เป็นผู้ช่วยหัวหน้าครอบครัว มีบทบาทหน้าที่เป็นแม่บ้านดูแลทำงานทุกอย่างภายใน

บ้าน แม่บางคนอาจต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยพ่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว

พ่อและแม่มีบทบาทเป็นผู้นำของครอบครัว จึงต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นเด็กดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว

ลูก เป็นสมาชิกในครอบครัว มีหน้าที่เรียนหนังสือ ยามว่างต้องช่วยแม่ทำงานบ้าน เช่น ช่วยปิดกวาดบ้าน ช่วยล้างชาม ช่วยรดน้ำต้นไม้ ช่วยเลี้ยงน้อง เป็นต้น

การที่สมาชิกในครอบครัวต่างรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง จะทำให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

บทบาท หน้าที่ และสิทธิของตนเองในครอบครัว

แม้ว่าเราจะเป็นเด็ก แต่เราทุกคนก็มีบทบาทหน้าที่และสิทธิของตนเองเมื่ออยู่ในครอบครัว เช่น

- เรามีบทบาทหน้าที่ในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง และมีสิทธิปกป้องคุ้มครองร่างกายให้ปลอดภัย หากเจ็บป่วยพ่อแม่ของเราจะต้องพาไปรักษาและปกป้องเราไม่ให้ถูกทำร้าย

- เรามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ พ่อแม่ก็มีสิทธิที่จะอบรมสั่งสอนให้เราเป็นคนดี เราก็มีสิทธิที่จะต้องมีชื่อ ใช้นามสกุล และได้สัญชาติตามพ่อแม่

- เรามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เราจึงมีสิทธิหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว เช่น ไปเที่ยวพักผ่อนกับพ่อแม่ ช่วยกันปลูกต้นไม้ ช่วยกันทำงานบ้าน เพื่อรักษาสິงแวดล้อมที่บ้านให้เป็นระเบียบ เป็นต้น

การที่นักเรียนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และรู้จักสิทธิของตนเอง ทุกคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความรักซึ่งกันและกัน จะเป็นผลทำให้ครอบครัวมีความสุขและมีความเจริญก้าวหน้า

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของครอบครัวตามวิถีประชาธิปไตย

ครอบครัวของเรามีสมาชิกอยู่ร่วมกันหลายคน ทุกๆ คนมีความสำคัญต่อครอบครัว ดังนั้น สมาชิกของครอบครัวจึงต้องร่วมมือกันสร้างสรรค์ความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของครอบครัว ซึ่งกิจกรรมในครอบครัวทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมของครอบครัวให้น่าอยู่ เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน และยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่จึงจะเรียกว่า **ครอบครัวของเราเป็นครอบครัวประชาธิปไตย** กิจกรรมของครอบครัวที่เราควรมีส่วนร่วม เช่น

- ทุกคนในบ้านควรรักสามัคคีกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ช่วยเหลือกัน เพื่อให้บ้านมีความสุข
- ทุกคนในบ้านช่วยกันประหยัด ใช้สิ่งของต่างๆ อย่างคุ้มค่า ปิดน้ำปิดไฟเมื่อไม่ใช้แล้ว และไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- ทุกคนในบ้านต้องรับผิดชอบตนเอง ทำงานในหน้าที่ของตนให้เสร็จเรียบร้อย เช่น เด็กๆ ควรทำการบ้านให้เสร็จก่อนดูทีวี ควรเข้านอนแต่หัวค่ำเพื่อตื่นไปโรงเรียนแต่เช้า เป็นต้น

โรงเรียนของเรา

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่สั่งสอนอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี เป็นคนที่มีความรู้ มีระเบียบวินัย เพื่อเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย

บุคคลในโรงเรียน

โรงเรียนมีบุคคลต่างๆ มากมาย นอกจากตัวเราแล้วยังมีบุคคลอื่นๆ อีก เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น ภารโรง พ่อค้าแม่ค้า เป็นต้น ดังนั้นเราจึงต้องรู้จัก

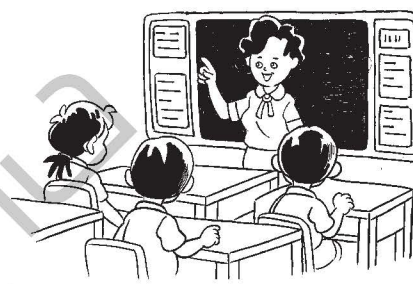
บุคคลที่อยู่ในโรงเรียนว่ามีหน้าที่อะไร เพราะเราจะได้ปฏิบัติต่อบุคคลในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

บุคคลต่างๆ ในโรงเรียน ได้แก่

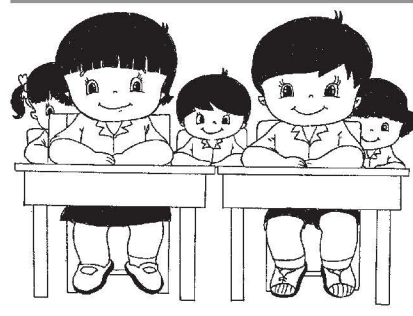
1. **ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูใหญ่** เป็นหัวหน้าครูและทุกคนที่อยู่ในโรงเรียน มีหน้าที่ดูแลทุกคนในโรงเรียน

2. **ครูประจำชั้น** มีหน้าที่สอนหนังสือและอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดี

3. **นักเรียน** คือพวกเราเอง นักเรียนมีหน้าที่เรียนหนังสือ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู และปฏิบัติตามกฏระเบียบของโรงเรียน

4. **ภารโรง** มีหน้าที่ดูแลความสะอาดและความสวยงามภายในโรงเรียน

5. **พ่อค้าแม่ค้า** มีหน้าที่ขายอาหารให้แก่ทุกคนในโรงเรียน

ทุกคนในโรงเรียนต่างก็มีหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าทุกคนทำหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในโรงเรียนอย่างมีความสุข

เมื่อเรารู้จักหน้าที่ของบุคคลต่างๆ ในโรงเรียนแล้ว เราจะต้องปฏิบัติตนต่อบุคคลเหล่านั้นให้เหมาะสม ดังนี้

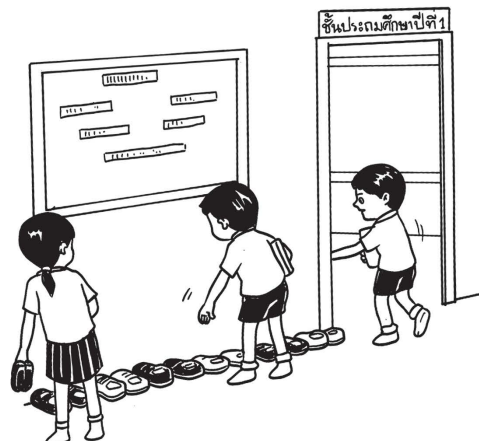
- ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เราควรให้ความเคารพ และเชื่อฟังท่าน
- ครูประจำชั้น เราต้องให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน และต้องตั้งใจเรียนขณะที่ครูสอน
- เพื่อนนักเรียน เราควรพูดกับเพื่อนด้วยคำที่สุภาพไพเราะ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความรักความสามัคคีกันด้วย
- ภารโรง เราต้องช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของภารโรง
- พ่อค้าแม่ค้า เราควรพูดจาไพเราะอ่อนหวานกับพ่อค้าแม่ค้าเวลาซื้ออาหาร และเข้าแถวซื้ออาหารให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

บทบาทหน้าที่ของตนเองในห้องเรียน

ห้องเรียนของเรามีครูเป็นผู้ดูแล มีหัวหน้าห้องเป็นผู้ช่วยครู ดูแลเพื่อนๆ ในห้อง เมื่ออยู่ในห้องเรียน เราจึงมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อห้องเรียน ดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน

2. ตั้งใจเรียนหนังสือและให้ความเคารพครู

3. มีความสามัคคี ช่วยเหลือกัน

4. ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเรียบร้อย

5. รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

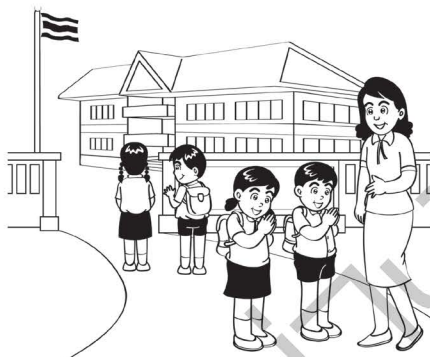
6. ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องเรียน

เด็กดีของโรงเรียน

นอกจากเราจะเป็นเด็กดีของครอบครัวแล้ว เมื่อมาโรงเรียน เราก็ควรเป็นเด็กดีของเพื่อนๆ ครู และคนอื่นๆ ด้วย ซึ่งคุณลักษณะของเด็กดีของโรงเรียน เช่น

กล่าวสวัสดีครูก่อนเข้าโรงเรียน

เข้าแถวเคารพธงชาติเป็นระเบียบเรียบร้อย

มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปันให้ผู้อื่น